

La mina de blavet d'Eslida

Òscar Pérez Silvestre
Investigador i escriptor

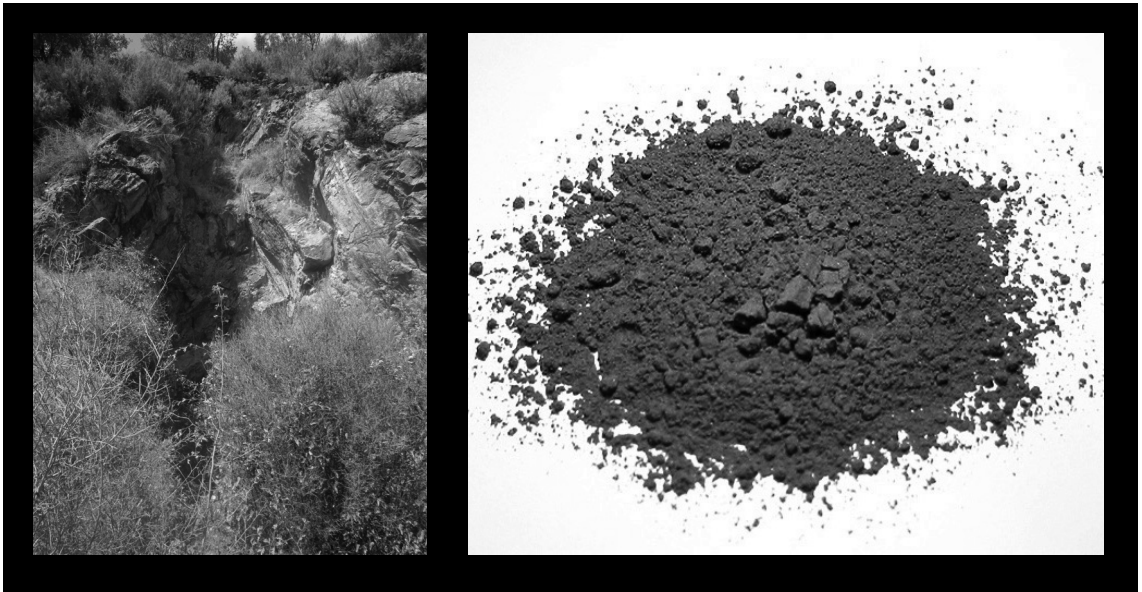
No són massa coneguts els afloraments de blavet (atzurita) explotats en el passat a la serra d'Espadà. Diversos autors n'esmenten la presència a Assuévar, Artana, Xova, Pavías o Villamalur, però sense importància minera. Per la relació tradicional que guarda amb la ceràmica, hem volgut fer-ne ací un breu apunt. A més, aquesta mina és de fàcil accés –es troba a la vora d'una pista–, no té cap perill, està senyalitzada dins el PR-CV 352 que puja d'Eslida al peu del Puntal de l'Aljub per la senda tradicional del barranc de Xova –empedrada en alguns trams– i pot ser una excursió molt agradable amb recompensa.

El blavet és un carbonat bàsic de coure que cristal·litza en el sistema monocínic. Sol anar associat amb la malaquita, de color més verdós. De fet, els dos tenen una composició química molt similar, amb l'única diferència de l'estat d'oxidació per la proporció dels elements, més alta en la malaquita. Solen ser el producte de l'oxidació del coure a la intempèrie,

com és el cas de la mina d'Eslida. Els usos més habituals són els ornamentals (decoració, joieria), però en el passat es triturava i s'emprava com a pigment en pintures i per a decorar la ceràmica.

No sabem amb quina profusió va ser explotada per a aquesta finalitat, però el nom popular que ens ha perviscut apunta cap a aquest ús, sense descartar el cuprífer. Cavanilles (1795) ja va escriure sobre l'existència d'una mina de coure a Eslida que va visitar l'11 de juliol de 1793, i Sos Baynat (1970) comentava a propòsit d'això: «Seguramente se trata de azuritas y malaquitas que posiblemente deriven de alteraciones de calcopiritas cupríferas».

Gràcies a l'amic José Manuel Sanchis, gran coneixedor de les explotacions mineres que publica en el blog <http://www.mtiblog.com>, hem tingut accés a una descripció oral de 1924 del professor Antimo Boscá Seytre, publicada en les actes de reunió del *Boletín de la Sociedad Española de Historia Natural*,

que afegí el descobriment d'un filonet d'or a la mateixa mina. L'oferim complet per la curiositat:

«El Sr. Boscá (A.) hizo el relato de una excursión por la provincia de Castellón, en la que, después de visitar la estación prehistórica de Villa Filomena, cerca de Villarreal, marchó a Eslida, y por la Sierra de Espadán, a Chóvar, haciendo las siguientes manifestaciones:

Continuando en mi labor de exploración y formación del Museo Regional, que tanto se recomienda, tengo el placer de comunicar que, además de haber recogido no pocas muestras y notas a propósito de los conocidos minerales yacientes entre las areniscas y dolomitas (galenas, cinabrio, bermellón, asbolana, etc.), he registrado un pequeño filón aurífero, si bien muy pobre en tan precioso metal, según los análisis practicados en el laboratorio químico de los señores Patinson y Pteal, de Londres.

El filoncillo viene atravesando, casi verticalmente, los bancos de arenisca amarillenta del Triásico, en un socavón practicado con motivo de haber intentado explotar las pequeñas manifestaciones de azurita y de malaquita que allí existen.

El lugar que ocupan estos lugares es inmediato a un camino de herradura que existe entre Eslida y Chóvar y a un kilómetro próximamente de la primera población.»

La descripció de José Manuel Sanchis (2012) aporta algun detall més:

«Antigua mina de cobre, consistente en un zanjón vertical abierto sobre filón de cuarzo, que benefició carbonatos de Cu con destino a la industria cerámica, abriéndose en su base una pequeña galería, actualmente colmatada, que seguía la dirección del filón a mayor profundidad. El nombre de la mina hace referencia al color azul que se obtenía de aquellos materiales, sin que se conozca la denominación real con la que fue registrada. (...) Los minerales más frecuentes en la mina, aún visibles, son malaquita, azurita y calcopirita.»

REFERÈNCIES WEB

<http://www.mtiblog.com/2012/05/mina-de-blavet-eslida-castellon.html>

<http://bbdd.minval.org/index.php?tipo=Y&yac=238>